

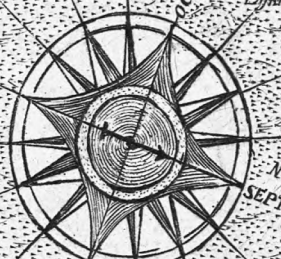
TRACTVS RHENI TERTIA TABVLA

INFERIORIS GERMANIAE PARS.

Habes in hac tabella, amice Lector, bonam inferioris Germaniae partem, vna cum cunctis eius annibus, celebratissimam, fluminis Rheno. Qui tandem in tres claros se scindens riuos, nimirum, Vahalim, Lequam, & Ibulam, amittit natiuum nomen Rheini, olim apud oppidum Leidam in mare solius exonerari.

Excudebat Gerardus de Jode

Leodienses, ab Leodio nobili ac veteri ciuitate appellant, quo loco Episcopus residet, cui hæc ora subest, ac ad Occidentem & Septentrionem Brabantie, ad Orientem Ob-rincano tractui, ac Limburgensi ducatu, à Meridie Namurtinensi comitatu cõtigua est. Terra tantæ bonitatis, fertilitatis ac amœnitatis, vt eam Ioannes Mandeuilius Anglus, vniuerso penè orbe peragrato, omnibus alijs regnis, prouincijs ac regionibus præferens, quasi vnicè commendarit, eamque ex omnibus elegerit, in qua reliquum vitæ suæ cursum vel tempus transigeret, ac Leodij eam tandem finiuit, ac sepultus ibidem ANNO 1372. Aër saluberrimus, ager frumenti obsonijque fertilissimus, vini etiam nonnihil producit, verū ignobilioris: victualiorum ac annonæ magnam facilitatem faciunt carniū tum domesticarum, tum ferinarum, insuper & piscium copia. Minæras metallorū, præsertim ferri complurimas gignit, Auri etiam nonnihil purissimi protrudit, ac plumbi. Marmoris insuper & alabastri, ac lapidum statuariae artificiorum fodinas diuites, ac lapidum quorum in Belgicæ descriptione meminimus, Litantrakes vocatur, nusquam maior copia. Hinc enim per vniuersam ferè Belgicam diuehuntur, ac lignorum inopiam leuant. Quare huius terræ incolæ tria se iactant habere notatu dignissima, panem pane meliorem, ferrum ferro durius, ignem igne calidiorem. Nitri etiam seu salis nitri copiam producit, ita vt vix quidquam desideret hæc regio, ita enim eam omnibus natura dotibus exornasse videtur, vt nec thermis etiam careat, quas Plinius Tungrorum oppido subijcit lib. 31. cap. 2. à Tungris tamen octo circiter milliariibus distant, ab Leodio autem quinque, à Limburgo paulò plus

duobus. Plinij verba sunt. Tungri ciuitas Gallia, fontem habent insignem plurimis bullis stillantem, ferruginei saporis, quod ipsum non nisi in fine potus intelligitur, purgat sic corpora, tertianas febres discutit, calculorumque vitia depellit. Eadem aqua igni admota turbida fit, ad postremum rubescit. Hic itaque fons eo quo dixi loco reperitur, ad medijs milliarijs distantiam, à pago quem Spa vocant in Leodicensi diocesi, in luco qui Arduennæ syluæ portio est, fontes multiplices diuersorum generum morborum remedia, eorum tamen præcipuus est is, quem Sauenier appellant, in editiore colle scaturiens, is eas quas Plinius recensuit vires obtinere compertus est, singulisque notis respondet. Ab his haud ita procul absunt spacia, vt pote quinque milliarijs Aquisgranensis thermæ, quas Vegerras Ptolomæus vocat. Hic est fons naturâ calidus & feruens, hinc Hecticam, & Ecticum morbum, Hydropisim & Paralytim, & reliquos iuncturarum morbos tollit ac curat. Continet & hic Episcopatus insignis ducatum Bouillonensem, Marchionatum Francimontensem, comitatum Lutzensem & Hasbaniensem, ac infinitos prope modum Baronatus, quorum enumerationem hoc loco prolixitas non patitur. Est & S. Trudis oppidum, quod corrupto nomine sic appellant, cum Centronum hi reliquæ proculdubio sint. Sunt hæc dictæ regiones à 50. gradibus latitud. vsque ad 52. & ab 27. longitud. vsque ad 29 $\frac{1}{2}$. atque hæc paucis de iisdem monuisse generatim sat sit: donec singularum peculiare obtingant delineationes.

Mansfeldia Comitatus nomen haud obscurum est, à cognomine in eo oppido, quod ipsum à Manno Tuysconis filio appellatum traditur, sonat autem Mannicampum, cui opinioni suffragari videtur huius vicinus locus Ascania, qui Ascenes Germanorum patris nomen referre videtur. Saxonum etiam hi populi sunt, & inter Hermunduros numerandi censentur. Hertici hodie, & Hertzfichen, aut Hartzlender, ab Hartone sylua Hessos, Toringos, & Saxones discernente nominantur. Regio est superiori Saxoniae inter Salam amnem ac VViperum inserta. Complectitur autem huius Mansfeldensis Comitatus territorium in se complura dominia, utpote Ducatum Arnhaltensem, Palatinatum, Saxonicum, Comitatus Arnstettensem, VViprensem, quem Cherusci olim tenuisse creduntur. VVethinensem, Quernfurtensem, Ballenstedensem, Ascaniensem, Stolbergensem, Arnsteinensem, Reinsteinensem, ac praeter hos diuastias, collegia Canonica, Baronatusque; aliquot, quae pleraque olim peculiaribus suis subferre Comitibus ac dominis: nunc verò vix alium praeter Comitem à Mansfeldt agnoscunt. Loca sunt montana, Meliboci montes, antiquioribus Geographis dicti sunt, syluis hinc inde conspersi. Aer bonus ac saluber. Terra frumenti satis ferax. Eius tamen viscera diuitiarum plus quam superficies habent. Eruuntur enim ex eius montibus prope Mansfeldiam, Eislebiam ac Hochsteten, lapis niger ac fissilis, cuiusmodi is est, quo in laminas tenues secto, regularum locovtimur, nonnullis ardosae vocantur, is picis aërisque plurimum obtinet, ac metalli minimè occulta habet indicia, cōspicitur enim inspersus auri cupriue color. Hunc itaque ingenti copia erutum ex montibus, lignisque circumpositis, vnà exurrunt, incensus autem odorem emittit eundem quem Lithantrakes, seu Carbonarij lapides: at si contingat placidas pluias ignem conspergere, tantum abest ut extinguatur, ut maiores etiam flammæ exciret, lapisque eo citius liquefcit, quod bituminis picisue non obscurum est indicium. Neque hoc tacendum videtur, cum ludētis naturæ miraculum non immerito videri queat, quod is

lapis manifestas ostentat inspicientibus animalium ferè omnis generis effigies, ramentis ac liniamentis aurei coloris: ita ut quoduis primo intuitu dignoscere queas. Affirmant nonnulli eorum saltem animalium quae propinquus gignat lacus, eum praese ferre imagines, cuiusmodi sunt piscium, anguillarum, carpionum, ranarum. Verum alij perhibent etiam aliorum animantium figuras eum exhibere ad vnguem, utpote gallorum gallinaceorum & Salamandrarum, quin & in quodam eorum lapidum, Pontificis cuiusdam barbati effigiem, triplici diademate ornatam, multis conspectam aiunt. Haec loca Tubantes populi olim habitasse creduntur. Regionis caput est Mansfeldia, ad VVipperum amnem sita. Vrbes praeterea habet Eislebiam, Querfurdiam, Rotenburgum, Alstadium, ac complures alias. Fluminibus rigatur Sala, Vnstrut, duobus tribusue VVipperis, ac alijs infinitis riuulis, torrentibusque ignobilioribus. Latus Orientale Misnia claudit. Meridionale partim Misnia, partim Toringia cingunt. Occidentale Hesia, Hartoque ad Melibocum montem excipiunt. Vbi Schvartzenburgensis & Stolbergensis Comitatus, item Sangerhusi, Anhaltiae, & Asseburgij principatus confines habet. Septentrionale autem latus Saxoniae superioris Ducatus terminat. Occidentalis terminus est, sub 28. gradib. 44. minut. Longitudinis quo loco est Stolbergum, Orientalis autem sub 29. gradibus 33. minutis longit. qui meridianus est Hale Misnensium vrbis. Austrinus limes est 51. grad. cum 27. minutis latitudinis, qua latitudine est Bruckscheidinge: Boreus verò est 51. graduum, cum 53. minut. latitudinis, quae est latitudo Ascaniensis vrbis. Est itaque sub initium noni climatis, sub parallelo 19. diemque habet artificialem prolixiorem horarum 16. longitudinem itaque habet ab Occasu in Ortum milliariorum Germanicorum 8. seu Italicorum 32. latitudinem verò ab Austro in Boream milliariorum Germanicorum 7. seu Italicorum

30.

Ee

CLI

MANSFELDIAE COMITATVS
DILIGENS ET ACVRATVS TYPVS

CLIVENSIS
ET IVLIACENSIS
DVCATVM
 nouus ac Verus typus. geo-
 graphicus

